

FIP tæt på

Da jeg som ganske ny opdrætter i 80'erne på sidelinien oplevede flere katteejere, der knust måtte aflive samtlige deres katte på grund af FIP (Feline Infectious Peritonitis, på dansk: smitsom bughindebetændelse), var jeg overbevist om, at det måtte være den mest grusomme sygdom i verden. I dag ved vi, at sygdommen ikke er smitsom, men navnet hænger stadig ved, og selv om vi i dag ikke afliver raske katte, er det stadig en modbydelig diagnose for den enkelte kat.

Da jeg i december 2014 åbent fortalte, at Jan og jeg kom til Racekattens juleudstilling uden kat, fordi vores elskede Baccara havde fået FIP, var der næsten ingen ende på de varme og støttende tilkendegivelser. Rigtig mange kunne jo også fortælle os, at de stadig ikke var kommet sig efter et lignende tab. Jeg går ind for åbenhed, og selv om det stadig er hårdt at tale om, tror jeg på, at åbenhed og informationsdeling er den eneste vej frem med hensyn til alle sygdomme, men mit ønske om åbenhed blev lige testet de følgende måneder.

En kategori IV opdrætter fortæller vidt og bredt, at jeg er skyld i at katte får FIP, fordi jeg anbefaler opdrættere at

Baccara i fuld fart august 2014

neutralisere deres kælekillinger, inden de flytter hjemmefra. Dette skulle angiveligt være så stressende for killingerne, at de udvikler FIP. En anden kategori IV opdrætter advarer nu andre mod at samarbejde med mig: "da mine katte jo har coronavirus". Jeg må da lige synke en gang. Får jeg nu et rygte klistret på ryggen om, at jeg sælger syge killinger?

Uanset rygter må jeg stå fast på mit ønske om åbenhed.

Kun sammen kan vi holde vores race sund og rask og alle andre racer for den sags skyld.

Jeg har nu aldrig anbefalet noget vedrørende tidlig neutralisation. Jeg gør det selv, for jeg oplever faktisk, at kattene bliver væsentlig mindre stressede af narkose og operation, jo yngre de er. Mine killinger venter til de vejer mindst 1,5 kg, og til jeg synes, at de er mentalt modne til at flytte hjemmefra. Studier af tusinder af tidligt neutraliserede katte i USA viser,

at det ikke har nogen negativ indflydelse på helbredet. Jeg har aldrig opdrættet en kat, der fik FIP, så hvordan min praksis skulle få sunde og raske killinger til at udvikle FIP hos andre opdrættere, har jeg svært ved at få øje på.

Med hensyn til coronavirus i mit katteri, så testes omkring 80 % af alle katte på udstillinger positivt for corona, og da jeg har hunkatte til parring ude i byen, tager mine katte på udstilling, nusser med genboens MCO killinger og lignende, så jeg går ud fra, at coronavirus er noget, jeg må leve med. Jeg er også blevet kærligt beskyldt for at have ”rengøringsvanvid”, og det, tror jeg bare, er en god ide her.

I DSO bladet nr. 3/2007 var der en artikel om FIP, som kan læses på hjemmesiden, hvis du ikke har bladet, men selv om jeg har læst utallige artikler og været til ret så mange foredrag, så følte jeg mig alligevel pludselig blank, da jeg stod der med Baccara hos dyrlægen.

Hun flyttede ind hos os, da hun var 7 måneder, og har aldrig vist tegn på sygdom. Hun var ikke ret stor og nåede aldrig op over 2,8 kg, hvilket er lidt i underkanten for en voksen hunkat efter min mening, så i sensommeren

’14 indledte jeg en ”fedekur”, for at hun kunne få lidt sul på kroppen inden vores killingeplaner. Hun var meget glad for særbehandlingen, men tog ikke noget på, tværtimod så tabte hun sig lidt, og da hun i november knurrede af mig på en udstilling, var vi sikre på, at der måtte være noget helt galt, og vi gik til dyrlægen for at få taget en blodprøve.

Under lampen kunne vi tydeligt se, at hun var helt gul i ørene, og blodprøven viste da også, at den var helt gal. En høj coronatiter (antistoffer) indikerede FIP, et stort antal hvide blodlegemer viste, at immunforsvaret arbejdede på højtryk, lav blodprocent og højt billirubintal viste, at leveren var i krise, men det var især manglen på andre forklaringer, der fik mig til selv at stille diagnosen tør FIP.

Det er i dag muligt at tage en prøve fra den væske, der udvikles ved våd FIP, og se, om det drejer sig om muteret coronavirus, men det havde Baccara ikke noget af, og en leverbiopsi ville jeg ikke udsætte hende for, da jeg syntes, at hun allerede var for svækket. Det er typisk ejeren selv, der drager konklusionen, da dyrlægerne er meget forbeholdne selv efter en obduktion, og vores dyrlæge gjorde da også alt, hvad hun kunne for at finde en anden forklaring.

Det gik hurtigt ned ad bakke for Baccara, og hun holdt ikke til nytår. Da hun ikke er i familie med vores andre katte, får det ikke nogen indflydelse på resten af vores avlsplaner. Katteriet, hun kommer fra, er lukket ned, og opdrætteren har informeret andre opdrættere med beslægtede katte, så der er ikke så meget mere, vi kan gøre her.

En normal sund og rask kat, der udsættes for coronavirus, bliver inficeret med let diarre og måske feber, spreder den relativt harmløse virus et par måneder, opbygger antistoffer, skiller sig af med virus igen og lever upåvirket videre. Alle vira angribes af de hvide blodlegemer, og hvis kattens immunforsvar er stærkt nok, nedbrydes virus og dør. Men hos nogle katte går det anderledes.

Som alle vira muterer corona hele tiden (dvs. virus ændrer dna og dermed ændres karakter fuldstændig), og det er denne muterede virus, som har så ødelæggende effekt på katte, der ikke er stærke nok til at skille sig af med den. I stedet spredes den muterede version og begynder at ødelægge kattens blodkar, og katten kan udvikle FIP.

Rammes to katte fra samme kuld, vil man se to forskellige mutationer, da det muterede virus ikke smitter.

Oveni bliver katten så også mere modtagelig for andre sygdomme.

Inkubationstiden er 2-14 dage på den våde form og lidt længere på den tørre form. De fleste katte bliver syge i 3-16 måneders alderen. Til at begynde med ses manglende appetit, feber og vægttab. Katten kan halte pga. infektion i leddene.

I akutte tilfælde ødelægges så mange blodkar så væsentligt, at væske begynder at sive ud herfra i bughulen, der svulmer voldsomt op eller til brystkassen, hvilket giver katten problemer med vejrtrækningen. Dette kaldes våd FIP.

I mildere tilfælde er katten i stand til at holde virus delvist stangen, den udviser mildere kliniske tegn, og sygdommen bliver kronisk. Katten spiser måske mindre, taber vægt eller pelsen ser mat ud og katten har let feber. På katte med lys næse, kan den se gullig ud, eller kattens iris kan skifte farve, ligesom indersiden af øjenlågene kan blive gul. Dyrlægen kan se, hvis katten har blødninger inde i øjet. Nogle katte udvikler neurologiske symptomer: rystelser, sitren eller deciderede anfald. Katten vakler eller falder, når den går, eller øjnene flakker rundt i hovedet, og den har svært ved at fokusere. Hos andre svækkes

leveren, og katten får gulsot og/eller kaster op. Hos andre igen rammes tarmen og giver diarre, lungerne hvor katten får vejrtrækningsproblemer eller hjertet med deraf følgende hjer-testop.

Alle disse symptomer kan skyldes andre årsager, så det er meget vigtigt, at man, som min dyrlæge, gør alt for at undersøge alle andre muligheder. Nogen behandling findes ikke, man kan kun lindre og støtte katten med binyrebarkhormoner.

Langt de fleste katte angribes som killinger, hvor deres immunforsvar endnu ikke er helt færdigudviklet, og det er sjældent, at en kat diagnosticeres med FIP, efter den er tre år gammel. Stress er ofte en udløsende faktor i forbindelse med flytning, anden sygdom, nye katte i hjemmet, for mange katte eller andre ydre faktorer, så selv om katten i første omgang har været i stand til at holde virus stangen, kan den alligevel bryde igennem senere. Jeg har en veninde, hvis orientaler levede med diagnosen i 10 år, før han tabte kampen.

Kattens immunforsvar påvirkes af ydre faktorer, men også arvelige faktor må tages i betragtning. Ved flere tilfælde i samme familie, må man prøve at avle sig væk fra de uheldige

Sommeren 2014, hvor Baccara er sund og glad

arvelige bidrag til et svagt immunforsvar. Det er ikke et tilfælde, at forskning indenfor området fokuserer på opdrættere af burmesere og hellig birma, der har en meget høj indavlskoefficient og en veletableret disciplin med hensyn til avlsprogrammer og erfaring med gentest i forbindelse med sygdom.

Da det jo er en meget ultimativ sygdom, er der meget stor fokus på forskningen, men vi har altså ikke nogen sikker test endnu. Da helt raske katte altså kan sprede

virus, og vi dermed ikke helt kan undgå at udsætte killinger for corona, med mindre vi bor på en øde ø eller i en osteklokke – hvad kan vi så gøre? Der er lavet en del forsøg, for at sikre killinger mod at udsættes for den risiko.

De første uger er killingerne beskyttet mod virus med antistoffer, som de modtager via moderens mælk de første døgn. Effekten aftager over tid, og fra 5-6 ugers alderen til deres immunforsvar er færdigudviklet omkring de 16 uger, er de derfor særligt sårbare for coronavirus og den dermed øgede risiko for FIP.

Forsøg viser at, 50 % af alle killinger, der vokser op med coronapositive hunkatte og større killinger fra husstanden, bliver smittet med coronavirus. Holdes killingerne adskilt fra husets andre katte med en coronapositiv mor, vil ca 1/3 af killingerne blive smittet.

Vænnens killingerne fra før 5-6 ugers alderen og holdes de derefter isoleret fra alle andre katte til de er 16 uger, kan man forhindre, at de bliver smittet med coronavirus i den mest sårbare tid, selv i tilfælde hvor moderen er syg eller død af FIP.

Coronavirus kan overleve i op til 7 uger uden for katten, så det er vigtigt at et isolationsrum forberedes grundigt. Da de fleste ikke har mulighed for et helt separat rum til dette formål, kan man bruge det mindst belastede rum. Hold husets andre katte herfra i 1-2 uger før fødslen. Støvsug og vask meget meget grundigt for at fjerne ethvert spor fra wc-bakken. Bakken, skovlen og madskåle lægges i blød i klorin (1 del klorin: 30 dele vand) i mindst 20 minutter og skylles grundigt i vand. Rene tæpper, der dufter af dig selv, kan gøre rummet trygtere for hunkatten.

I praksis er det de færreste, der vælger at traumatisere deres hunkatte ved at fjerne dem så tidligt fra deres killinger, med mindre der er en særlig god grund til det, men metoden kan stadig inspirere til ekstra grundige forholdsregler, så en evt. risiko mindskes.

De færreste opdrættere holder deres killinger isoleret fra resten af katteriet, da den sociale udvikling jo er mindst lige så vigtig for en sund kat, og det er fra 6. uge og fremad, at den udvikles. Enhver kontakt med andre katte indebærer en risiko, så udstiller man eller har man katte til parring ind eller ud af katteriet, udsætter man selv det

meste sterile katteri for en vis risiko. I samme øjeblik en killing flytter ud til en ny familie, der evt. har andre katte, udsættes den igen for mulig smitte, hvorfor flere og flere opdrættere vælger at vente til 16. uge med at lade deres killinger flytte hjemmefra, så immunforsvaret kan få mere tid til at udvikles.

Coronavirus smitter fra afføring via bakker, delte vand- og madskåle og os selv, når vi rører ved andre katte. Sunde og raske dyr nedbryder selv virus, og i et lille katteri, vil kattene selv nedkæmpe virus i løbet af et par måneder. I stedet for dyre tests med kortvarig sikkerhed og isolation af vore katte bør fokus, udover rengøring, rengøring, rengøring, være på at styrke kattens immunforsvar med sunde avlsprogrammer og omhyggelig udvælgelse af stærke avlsdyr – og så glæder vi os bare til, at vi forhåbentlig en dag får hjælp til dette med en gentest.

Charly Riis
www.lancarrow.dk

